

KARS İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ NEZARETHANELERİ TAKİP ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:
2026/18

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 13/4/2026 tarihli ve 2026/340 sayılı kararıyla oy birliğiyle kabul edilmiştir.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	iii
KISALTMALAR.....	iv
I. GİRİŞ.....	1
II. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	2
A. İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri	2
B. Çocuk Şube Müdürlüğü	6
C. Kazımpaşa Polis Merkezi Amirliği.....	9
III. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER	11
A. Değerlendirme	11
B. Önceki Ziyarete Verilen Tavsiyelerin Takibi Bağlamında Tespit ve Gözlemler	11
C. Tavsiyeler	14
1. Kars İl Emniyet Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler.....	14
2. Çocuk Şube Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler	14
3. Kazımpaşa Polis Merkezi Amirliğine Yönelik Tavsiyeler	15

KISALTMALAR

- AİÖK/CPT** : Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi
- BM** : Birleşmiş Milletler
- CMK** : Ceza Muhakemesi Kanunu
- cm** : Santimetre
- OPCAT** : İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
- TIHEK** : Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
- UÖM** : Ulusal Önleme Mekanizması

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TIHEK); 6/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT)'i imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı: *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsanî veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre UÖM; *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. Suç işlediği şüphesi, somut delillerin varlığı ile kuvvetle muhtemel olan kişinin kolluk kuvvetleri tarafından özgürlüğünden yoksun bırakılmasına ilişkin genel hükümler 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu (CMK)'de yer almaktadır. CMK'nin 99'uncu maddesinde ise *“Gözaltına alınan kişilerin bulundurulacakları nezarethanelerin maddi koşulları, bu kişinin hangi görevlinin sorumluluğuna bırakılacağı, sağlık kontrolünün nasıl yapılacağı, gözaltı işlemlerine ilişkin kayıt ve defterlerin nasıl tutulacağı, gözaltına alınmanın başlangıcında ve bu tedbire son verildiğinde hangi tutanakların tutulacağı ve gözaltına alınan kişiye hangi belgelerin verileceği ile kolluk tarafından gerçekleştirilen yakalama işlemlerinin yürütülmesinde uyulacak kuralların yönetmelikle gösterileceği”* hükme bağlanmıştır.

5. 1/6/2005 tarihli ve 25832 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği'nin 4'üncü maddesine göre

nezarethaneler; “Şüpheli veya sanıkların haklarındaki işlemlerin tamamlanıp adli mercilere sevk edilinceye kadar bekletilmesi amacıyla yapılmış yerleri” ifade etmektedir.

6. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, TIHEK’in özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir.

7. Anılan görevin icrası kapsamında 17/6/2025 tarihinde Kars İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethanelerine **habersiz bir takip** ziyareti gerçekleştirilmiştir. Ziyaret Heyetinde; İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanları ..., ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman ..., ..., Sosyal Hizmet Uzmanı ... ile TIHEK’in talebi üzerine Kars Valiliği tarafından görevlendirilen Hekim ... ve Psikolog ... yer almıştır.

8. Ziyaret ilk olarak Kars İl Emniyet Müdürlüğü Asayiş Şube Müdürlüğü ile yapılan görüşmeyle başlamıştır. Görüşmede; TIHEK Heyeti tarafından, UÖM görevine, ziyaretin amacına ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiş, İdareden nezarethanelere ilişkin genel bilgiler edinilmiştir. Görüşmenin ardından Heyet, Kars İl Emniyet Müdürlüğü ana binası bünyesindeki nezarethane odalarını, ayrı binalarda bulunan Çocuk Şube Müdürlüğü nezarethanelerini ve Kazımpaşa Polis Merkezi Amirliği bünyesinde bulunan nezarethaneleri incelemiştir. Ziyaret, İdare ile yapılan son görüşme ile sonlandırılmıştır.

9. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 30/12/2024 tarihli ve 2024/1310 sayılı kararı ile Başkanlık Makamının 23/5/2025 tarihli ve 51343 sayılı oluruna istinaden 17/6/2025 tarihinde Kars İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethanelerine gerçekleştirilen takip ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

II. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri

10. Kars ili Merkez ilçesinde bulunan Müdürlük hizmet binası 2018 yılında hizmet vermeye başlamıştır. Müdürlük binasına toplu taşıma araçlarıyla ulaşım sağlanabilmektedir.

11. Müdürlük binasında faaliyet gösteren Asayiş Şube Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü, Göçmen Kaçakçılığı Mücadele ve Hudut Kapıları Şube Müdürlüğü, Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü, Narkotik Şube Müdürlüğü ana hizmet binasında yer almakta olup Çocuk Şube Müdürlüğü ile Kazımpaşa Polis Merkezi Amirliği müstakil binalarında hizmet vermektedir.

12. Müdürlük bünyesinde yer alan şube müdürlüklerinin tamamı aynı binada bulunan Asayiş Şube Müdürlüğüne kayıtlı nezarethane odalarını kullanmaktadır.

13. Müdürlük binasına giriş için engelli bireylerin erişimine uygun olarak engelli rampası bulunduğu, katlar arasında geçişin ise asansör vasıtasıyla sağlandığı görülmüştür.

14. Ziyaret tarihinde nezarethane odalarında tutulan¹ bulunmadığı görülmüştür.

15. Bodrum katta yer alan nezarethane odaları 7 adet iki kişilik ve 1 adet tek kişilik olmak üzere 8 ayrı bölümden oluşmakta olup toplamda 15 kişi kapasiteye sahiptir. İki kişilik odaların 378 santimetre (cm) boy, 337 cm en ve 441 cm yüksekliğe; tek kişilik odanın ise 358 cm boy, 330 en ve 441 cm yüksekliğe sahip olduğu tespit edilmiştir. Odaların ulusal ve uluslararası standartlara² uygun olduğu anlaşılmıştır.

16. Nezarethane odalarının girişinde odaların hangi cinsiyet grubuna tahsis edildiğine dair tabelaların bulunmadığı görülmüş, ziyaret sonrasında İdare tarafından paylaşılan bilgi, belge ve fotoğraflardan ilgili tabelaların asıldığı anlaşılmıştır.

17. Nezarethane oda kapılarının dışa açılacak şekilde yapıldığı, dıştan sürgülü ve sağlam kilitli olduğu; demir parmaklıkların ise sağlam demir malzemedan yapıldığı görülmüştür.

18. Nezarethane odalarında yeteri kadar sabit ve dayanıklı oturma yeri³ bulunduğu, oturma yerlerinin uyumaya elverişli olacak biçimde yumuşak malzeme ile kaplı olduğu görülmüştür.

19. Nezarethane odalarına girişte, tutulanlara battaniye verildiği ancak yastık verilmediği; bunun yerine birden fazla battaniye verilerek yastık olarak kullanılabilirdiği ifade edilmiştir. Battaniyelerin, nezarethane odalarından ayrı olarak koridorda bulunan depo alanında temiz şekilde muhafaza edildiği, ayrıca tutulanların kendilerine zarar vermesini önlemek amacıyla kenar fitillerinin sökülmüş olduğu görülmüştür.

¹ Nezarethanelerde özgürlüğünden mahrum bırakılanlar için kısaca “tutulan” ifadesi kullanılacaktır.

² Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi (AİÖK/CPT) Standartları, Nezarethane, CPT/Inf (92) 3, para.43: “Bir polis hücre (veya bir başka tür gözaltındaki kişinin / mahkûmun kalacağı yer) için makul büyüklüğün ne olduğu zor bir sorudur. Böyle bir değerlendirme yaparken göz önünde bulundurulması gereken birçok faktör vardır. Ancak CPT heyetleri bu konuda genel kuralları belirleme ihtiyacı hissetmişlerdir. Birkaç saatten daha uzun süreli kalışlar için tek kişilik polis hücrelerinin değerlendirilmesinde halen kullanılan (asgari standart değil, arzu edilen düzey olarak görülen) kriterler şunlardır: 7 metre kare civarında, duvarlar arasında 2 metre veya daha çok, tavan ve taban arasında 2.5 metre mesafe olan yerler.” Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği’nin “Nezarethane ve ifade alma odası” başlıklı 25’inci maddesinin birinci fıkrasına göre; “Nezarethaneler en az 7 metre kare genişliğinde, 2,5 metre yüksekliğinde ve duvarlar arasında en az 2 metre mesafe olacak şekilde düzenlenir. Yeterli doğal ışıklandırma ve havalandırma imkânları sağlanır. Ancak, şüpheli sayısının çokluğu sebebiyle nezarethane imkânlarının yetersiz olması durumunda, nezarethaneler için öngörülen fizikî şartlara sahip başka yerler de kullanılabilir.”

³ Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği’nin “Nezarethane ve ifade alma odası” başlıklı 25’inci maddesinin ikinci fıkrasına göre; “Nezarethanelerde gözaltına alınan kişilerin yatmaları ve oturmaları için yeteri kadar sabit ve dayanıklı oturma yerleri bulundurulur.”

20. Nezarethane odalarının ve koridorların her gün görevli personel tarafından temizlendiği belirtilmiş, ziyaret sırasında odaların ve koridorların temiz olduğu görülmüştür.

21. Nezarethane odalarındaki pencerelerin güvenlik nedeniyle açılmadığı, havalandırmanın koridordan gelen hava ile sağlandığı ifade edilmiştir. Odaların yeterli havalandırmaya sahip olduğu değerlendirilmiştir.

22. Nezarethane odalarının doğal aydınlatmasının pencereler vasıtasıyla, yapay aydınlatmasının ise koridorlarda bulunan floresan lambalar aracılığıyla sağlandığı görülmüştür.

23. Nezarethane odalarının ısınması, doğalgaz yakıtı ile çalışan kalorifer sistemi ve duvara sabitlenmiş ısıtıcılar vasıtasıyla sağlanmaktadır.

24. Nezarethanede odalarının bulunduğu koridorda ikişer adet tuvalet, lavabo ve banyo bulunmaktadır. Yapılan incelemede tuvalet, banyo ve lavaboların temiz ve kullanılabilir durumda olduğu, içerisinde sıvı sabun ve tuvalet kâğıdı bulunduğu, sıcak ve soğuk suyun aktığı, tuvaletin klozet tipi olduğu ancak engelli bireyler için tutunma barının yer almadığı tespit edilmiştir. Ziyaret sonrasında İdare tarafından gönderilen bilgi, belge ve fotoğraflardan tutunma barı yerleştirildiği anlaşılmıştır.

25. Banyo bölümünde şampuan bulunmadığı görülmüş olup ziyaret sonrasında İdare tarafından paylaşılan bilgi ve belgelerden tutulanların kullanımına sunulmak üzere şampuan temin edildiği anlaşılmıştır.

26. Nezarethane odalarında acil çağrı butonu bulunmadığı görülmüş, ziyaret sonrasında İdare tarafından gönderilen bilgi, belge ve fotoğraflardan acil çağrı butonlarının yerleştirildiği anlaşılmıştır.

27. Nezarethane koridorlarında yangın alarm sistemi bulunduğu ve yangın söndürme tüplerinin son kullanma tarihlerinin geçmediği görülmüştür.

28. Nezarethane odalarında tutulanlara, Kars Polis Evi Şube Müdürlüğü tarafından yemek ve içme suyu sağlandığı ifade edilmiştir. Heyet tarafından kamera görüntüleri üzerinde yapılan inceleme ile tutulanlara kumanya şeklinde yemek ve ambalajlı şişe içerisinde su verildiği görülmüştür.

29. Nezarethane odasına girmeden önce tutulunun sağlık kontrolünden geçirildiği ifade edilmiş, buna ilişkin kayıtlar incelenmiş ve ilgili sağlık raporlarının alındığı görülmüştür.

30. Tutulanların ilaç kullanmaları gerektiğinde, tutulunun sağlık raporuna veya reçetesine istinaden nezarethanedeki görevli personel tarafından ilaçlarının verildiği belirtilmiştir.

31. Acil tıbbi müdahale gerektiren durumlarda, 112 Acil Çağrı Merkezi aranarak alanında uzman personel talep edildiği, nezarethanede tedavi imkanı olmaması halinde tutulananın hastaneye sevkinin sağlandığı ifade edilmiştir.

32. Yabancı uyruklu tutulanlar için tercüman tahsis edildiği öğrenilmiş, yabancı ülke vatandaşlarının anlayacağı dilde haklarını gösteren formların hazır bulundurulduğu görülmüştür.

33. Müdürlükte 1 avukat görüşme odası bulunmaktadır. Avukat görüşme odasının nezarethane odalarıyla aynı koridorda yer aldığı, içerisinde görüşme yapmaya uygun olacak şekilde masa ve sandalye bulunduğu görülmüştür. Oda içerisinde ses ve görüntü kaydı alınmadığı, odanın ses geçirmediği gözlemlenmiştir.

34. Nezarethanede 1 muhafaza altına alma odası bulunmaktadır.

35. Nezarethane bölümünde ifade alma odası bulunmamaktadır. İdare tarafından, İl Emniyet Müdürlüğü bünyesinde bulunan şube müdürlüklerinde bulunan ifade alma odalarının kullanıldığı ifade edilmiştir.

36. Nezarethane Talimatnamesinin⁴ ve gözaltına alınan şahısların haklarına ilişkin bilgilendirici yazıların tutulanların görebileceği şekilde duvara asılı olduğu ancak kamera kaydı alındığına dair bilgilendirici yazı asılmadığı görülmüştür. Ziyaret sonrasında İdare tarafından paylaşılan bilgi, belge ve fotoğraflardan tutulanların görebileceği şekilde görüntü ve ses kaydı alındığına ilişkin levhaların asıldığı anlaşılmıştır.

37. İdare, nezarethaneye kabul sürecinde ilk üst aramasının ilgili şube müdürlüğü tarafından, ikinci bir üst aramasının ise nezarethane odalarının bulunduğu bölümde gerçekleştirildiğini, bu süreçte tutulan kişilere ait değerli eşyaların ilgili şube müdürlüğü tarafından kayıt altına alınarak muhafaza edildiğini ifade etmiştir.

38. Nezarethaneye Alınanların Kaydına Ait Defter incelenmiş, gözaltına alınan kişinin nezarethaneye giriş-çıkış saati, gözaltına alınma nedeni, üst aramasında teslim alınan eşyaları, kişinin müdafii talep edip etmediği, talep ettiyse gelen müdafinin bilgileri, haber verilmesini istediği yakını gibi hususların defterde yer aldığı görülmüştür. Görevli Cumhuriyet Savcısının son kontrol tarihinin 29/5/2025 olduğu görülmüştür. Ziyaret Heyeti tarafından kamera kayıtları incelendiğinde nezarethane kayıt defterindeki bilgilerle kamera görüntüleri arasında 10 dakika fark olduğu tespit edilmiştir. İdare tarafından, yaşanan elektrik kesintileri nedeniyle saat farkının ortaya çıktığı, nezarethane giriş-çıkışlarına ilişkin verilerin ayrıca Polis Bilişim Ağı sistemine işlendiği bilgisi verilmiştir.

⁴ Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği madde 25/5: “Nezarethane girişine, onaylanmış nezarethane talimatı asılır.”

39. Nezarethane odalarında ve koridorlarda, gece görüş özelliğine sahip toplam 12 adet güvenlik kamerası bulunduğu, bu kameraların 30 gün boyunca kayıt yaptığı ve sürenin sonunda kayıtların otomatik olarak silinip yeni kayıtların alınmaya devam ettiği öğrenilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından kamera kayıtlarına ilişkin yapılan incelemede herhangi bir sorunla karşılaşılmamış, kameraların geçmişe dönük 30 gün kayıt yaptığı teyit edilmiştir.

40. Müdürlük bünyesinde yer alan şubelerde yeteri kadar kadın ve erkek personel bulunduğu, ihtiyaç halinde Koordinasyon Şube Müdürlüğü tarafından görevlendirme yapılarak personel takviyesi sağlandığı ifade edilmiştir.

41. Müdürlük personelinin Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen eğitim programlarına katılım sağladığı ancak insan hakları, kişiler arası iletişim ile işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin herhangi bir eğitim almadığı anlaşılmıştır.

B. Çocuk Şube Müdürlüğü

42. Çocuk Şube Müdürlüğü, 17/6/2020 tarihinden bu yana müstakil olarak ayrı bir binada hizmet vermektedir. Müdürlük binasına toplu taşıma araçlarıyla ulaşım sağlanabilmektedir.

43. Müdürlük binası girişinde engelli rampası bulunduğu ancak rampanın başladığı yerin kaldırım taşı ile yükseltilmesi nedeniyle engelli tutulanların erişimine uygun olmadığı değerlendirilmiştir.

44. Müdürlük zemin katında tek kişi kapasiteli 2 nezarethane odası bulunmaktadır. Nezarethane odalarının 370 cm boy, 283 cm en ve 372 cm yüksekliğe sahip olduğu görülmüş, oda boyutlarının ulusal ve uluslararası standartlara uygun olduğu anlaşılmıştır.

45. Ziyaret sırasında nezarethane odalarında tutulan bulunmadığı görülmüştür.

46. Nezarethane odalarının girişinde odaların hangi cinsiyet grubuna tahsis edildiğine dair tabelaların bulunmadığı görülmüş, ziyaret sonrasında İdare tarafından paylaşılan görsellerden ilgili tabelaların asıldığı görülmüştür.

47. Nezarethane odalarında yeteri kadar sabit ve dayanıklı oturma yeri bulunduğu, oturma yerlerinin uyumaya elverişli biçimde yumuşak malzeme ile kaplı olduğu görülmüştür.

48. Nezarethane odalarında yeterli sayıda battaniye bulunduğu, battaniyelerin temiz olduğu ve tutulanların kendilerine zarar vermesini önlemek amacıyla kenar fitillerinin söküldüğü görülmüştür.

49. Ziyaret Heyeti tarafından kamera görüntüleri üzerinden yapılan incelemede, tutulan çocukların ayakkabılarının güvenlik gerekçesiyle çıkarıldıktan sonra nezarethane

odalarına alındığı ancak nezarethanede kullanmaları için terlik verilmediği görülmüştür. Ziyaret sonrasında İdare tarafından paylaşılan görsellerden tutulan çocukların kullanımına sunulmak üzere tek kullanımlık terliklerin temin edildiği anlaşılmıştır.

50. Nezarethane odalarının temizliğinin görevli personel tarafından günlük olarak yapıldığı belirtilmiş, ziyaret sırasında odaların genel olarak temiz olduğu görülmüştür.

51. Nezarethane odalarının ısıtmasının, koridor kısmında yer alan kalorifer petekleri aracılığıyla sağlandığı görülmüştür. Ziyaret sırasında nezarethane sıcaklığının uygun olduğu değerlendirilmiştir.

52. Nezarethane odalarında doğal aydınlatmanın demir parmaklıklı pencereler aracılığıyla, yapay aydınlatmanın ise floresan tipi lambalar ile sağlandığı görülmüştür.

53. Nezarethane odalarının havalandırmasının koridordan gelen hava ile sağlandığı görülmüştür.

54. Nezarethane odalarında acil çağrı butonu bulunmamaktadır. İdare, nezarethanelerin 24 saat kamera ile izlendiğini, tutulanların seslenerek veya kameraya el sallayarak personel ile iletişime geçebildiklerini belirtmiştir.

55. Nezarethane odalarının bulunduğu koridorda üçer tuvalet ve lavabo ile 1 banyo bulunmaktadır. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemede, banyo ve tuvaletin temiz ve kullanılabilir olduğu, sıcak ve soğuk suyun aktığı, tuvaletin klozet tipi olduğu ancak banyo bölümünde engelli bireyler için tutunma barının yer almadığı tespit edilmiştir. Ziyaret sonrasında İdare tarafından paylaşılan bilgi ve belgelerden tutunma barı yerleştirildiği anlaşılmıştır.

56. Banyo bölümünde tutulanların kullanımı için şampuan bulunmadığı tespit edilmiş, ziyaret sonrasında İdare tarafından paylaşılan görseller ile tutulanların kullanımına sunulmak üzere şampuan temin edildiği anlaşılmıştır.

57. Nezarethane odalarında tutulan olması durumunda yemek ve içme suyu ihtiyacının Polis Evi Şube Müdürlüğü tarafından karşılandığı öğrenilmiştir.

58. Acil tıbbi müdahale gereken durumlarda 112 Acil Çağrı Merkezi aranarak ambulans çağırıldığı, tutulanların hastaneye götürülmesi gereken hallerde ise görevli personel eşliğinde tedavisi yapılmak üzere hastaneye sevkinin sağlandığı ifade edilmiştir.

59. Ziyaret Heyetinde yer alan hekim tarafından ilk yardım çantası incelenmiş, yapılan incelemede son kullanma tarihi geçmiş malzemeler ve ilaçlar olduğu tespit edilmiştir. Ziyaret sonrasında İdare tarafından paylaşılan görsellerden ilk yardım çantasının kullanıma hazır hale getirildiği anlaşılmıştır.

60. Tutulanların ilaç kullanmaları gerektiğinde ilacın rapor ya da reçetesine göre görevli personel tarafından tutulanlara verildiği ifade edilmiştir.

61. Nezarethane odalarının bulunduğu koridorda yangın dolaplarının duvara monte edildiği, içerisinde yangın hortumu ile son kullanma tarihleri geçmemiş yangın söndürme tüplerinin bulunduğu görülmüştür.

62. Müdürlük içerisinde 1 avukat görüşme odası bulunmaktadır. Oda içerisinde görüşme yapmaya uygun olacak şekilde masa ve sandalye bulunduğu, herhangi bir ses ve görüntü kaydı alınmadığı, odanın konuşulanların dışarıdan duyulmayacak şekilde tasarlandığı görülmüştür.

63. Müdürlük içerisinde 1 muhafaza altına alma odası bulunmaktadır.

64. Nezarethane odalarının bulunduğu koridorda Nezarethane Talimatnamesi ile kamera kaydı yapıldığına ilişkin bilgilendirici yazının asılı olduğu görülmüştür.

65. Tutulan çocukların haklarına ilişkin herhangi bir bilgilendirme yazısının bulunmadığı görülmüş olup ziyaret sonrasında İdare tarafından paylaşılan görsellerden farklı dillerde Şüpheli ve Sanık Formlarının tutulanların görebileceği şekilde duvara asıldığı anlaşılmıştır.

66. Müdürlük bünyesinde gece görüş özelliğine sahip toplam 16 adet güvenlik kamerası bulunduğu, kameraların 56 gün kayıt süresi bulunduğu ifade edilmiştir. Yapılan incelemede bu husus teyit edilmiş ancak 21/4/2025-2/5/2025 tarihleri arasında Müdürlük girişini gösteren 1 kameranın çalışmadığı tespit edilmiştir. Arızaya ilişkin gerekli yazışmaların yapıldığı ve kameranın tamir edildiği öğrenilmiştir.

67. Nezarethaneye Almanların Kaydına Ait Defter kayıtları incelenmiş bazı tutulanların giriş ve çıkış saatlerinin yazılmadığı tespit edilmiştir. Deftere işlenen kayıtların aynı zamanda dijital olarak tutulduğu ve dijital kayıtlarda herhangi bir eksiklik olmadığı görülmüştür. İdare tarafından ziyaret sonrasındaki süreçte dijital sistemde olduğu üzere defter kayıtlarının daha düzenli tutulması hususunda görevli personele bilgilendirmenin yapılacağı ifade edilmiştir.

68. Müdürlük bünyesinde yeteri kadar personel bulunduğu, ihtiyaç bulunması halinde personel görevlendirmesi yapıldığı ifade edilmiştir.

69. Müdürlük personelinin Eğitim Şube Müdürlüğü tarafından planlanan Çocuk Teslimi, Çocukla Kişisel İlişki Kurulması, Çocuğun Cinsel İstismarının Soruşturulması ve İnsan Hakları başlıklı eğitimlere katıldığı ancak işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin özel bir eğitim almadığı ifade edilmiştir.

C. Kazımpaşa Polis Merkezi Amirliği

70. Kars ili Merkez ilçesinde bulunan Amirlik binası 2009 yılında faaliyete geçmiştir.

71. Bina girişinde bulunan engelli rampasının engelli bireylerin erişimine uygun olduğu görülmüştür.

72. Amirlikte, tamamı birer kişi kapasiteli 3 nezarethane odası bulunmakta olup odalar bina bodrum katında yer almaktadır. Nezarethane odalarının 330 cm boy, 234 cm en ve 293 cm yüksekliğe sahip olduğu görülmüş olup oda boyutlarının ulusal ve uluslararası standartlara uygun olduğu anlaşılmıştır.

73. Ziyaret sırasında nezarethane odalarında tutulan bulunmadığı görülmüştür.

74. Nezarethane odalarının girişinde odaların hangi cinsiyet grubuna ait olduğuna ilişkin tabelaların bulunmadığı görülmüş, ziyaret sonrasında İdare tarafından gönderilen bilgi ve belgelerden oda girişlerine cinsiyet belirtir tabelaların asıldığı anlaşılmıştır.

75. Nezarethane odalarında yeteri kadar sabit ve dayanıklı oturma yeri bulunduğu, ancak bir oda içerisinde bulunan oturma yerinin köşesinin deforme olduğu görülmüştür.

76. Nezarethane odalarına girişte tutulanlara battaniye verildiği ifade edilmiş, battaniye kenar fitillerinin tutulanların kendilerine zarar vermelerini önlemek adına sökülmüş olduğu görülmüştür.

77. Nezarethane odalarının bodrum katta yer alması nedeniyle doğal ışık almadığı, yapay aydınlatmanın ise koridorda yer alan lambalar vasıtasıyla sağlandığı gözlemlenmiştir.

78. Amirlikte bulunan nezarethane odalarının ısıtmasının, koridorda bulunan kalorifer petekleri ve ihtiyaç halinde kullanılan elektrikli ısıtıcılar ile sağlandığı belirtilmiştir.

79. Nezarethane odalarında acil çağrı butonu olmadığı görülmüştür. İdare tarafından, nezarethanelerin 24 saat kamera ile izlendiği, tutulanların seslenerek ya da kameraya el sallayarak görevli personel ile iletişime geçebildikleri belirtilmiştir.

80. Nezarethane odalarının temizliğinin temizlik personeli tarafından yapıldığı belirtilmiş ancak nezarethane odaları ve koridorunun genel olarak temiz olmadığı görülmüştür.

81. Amirlik binasının yılda bir defa ilaçlandığı belirtilmiş ancak ilaçlama yapıldığına dair yazılı bir belge bulunmadığı anlaşılmıştır. Özellikle nezarethane odalarının bulunduğu bodrum katta haşere sorunu bulunduğu görülmüştür.

82. Amirlikte, biri engelli bireylerin kullanımı için tahsis edilmiş üçer adet tuvalet ve banyo bulunmaktadır. Yapılan incelemede banyoların bir tanesinin depo olarak kullanıldığı, kullanılan banyoların birinde ise duş tertibatında eksiklik olduğu, gerekli hijyen malzemelerinin bulunmadığı görülmüştür. Engelli bireylerin kullanımı için tahsis edilen tuvalet içerisinde ise

tutunma barının yer almadığı ve genel olarak temiz olmadığı görülmüştür. Ziyaret sonrasında İdare tarafından gönderilen bilgi ve belgelerden banyoda yer alan duş tertibat eksiklerinin giderildiği, depo olarak kullanılan duş alanının kullanıma hazır hale getirildiği, diğer eksikliklerin giderilmesi için gerekli çalışmaların yürütüldüğü ifade edilmiştir. Tuvaletlerin birinin kullanıma kapalı olduğu görülmüş, ziyaret sonrasında gönderilen görseller ile tuvaletin kullanıma hazır hale getirildiği anlaşılmıştır.

83. Tutulanların su ve yemek ihtiyacının günde üç öğün olmak üzere Polisevi Şube Müdürlüğü tarafından karşılandığı öğrenilmiştir.

84. Acil tıbbi müdahale gereken durumlarda 112 Acil Çağrı Merkezi aranarak ambulans çağırıldığı, nezarethanede tedavi imkanı bulunmaması halinde görevli personel eşliğinde tutulananın ilgili sağlık kuruluşuna sevkinin sağlandığı belirtilmiştir.

85. Tutulanların ilaç kullanmaları durumunda, rapor ya da reçetesine doğrultusunda görevli personel tarafından ilaçlarının verildiği ifade edilmiştir.

86. Amirlikte yangın alarm sistemi bulunduğu ve son kullanma tarihi geçmemiş yangın söndürme tüplerinin bulunduğu görülmüştür.

87. Amirlik bünyesinde 1 avukat görüşme odası bulunmaktadır. Oda içerisinde sadece masa bulunduğu, odanın ses geçirmediği ve oda içerisinde yer alan kameranın ses alma özelliğinin olmadığı görülmüştür. Ziyaret sonrasında İdare tarafından gönderilen bilgi ve belgelerden avukat görüşme odasına sandalye temin edildiği anlaşılmıştır.

88. Amirlikte gece görüş özelliği bulunan toplam 31 adet güvenlik kamerası bulunduğu, kameraların 90 gün kayıt süresine sahip olduğu belirtilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından kamera kayıtlarına ilişkin yapılan inceleme ile bu husus teyit edilmiş olup kamera görüntülerinin geçmişe doğru izlenmesinde herhangi bir sorunla karşılaşılmamıştır.

89. Nezarethaneyeye Alınanların Kaydına Ait Defter ile güvenlik kamerası görüntüleri birlikte incelenmiş, defter kayıtları ile güvenlik kamerası kayıtlarının uyuşmadığı, bazı alanların ise boş bırakıldığı tespit edilmiştir. Defterin görevli Cumhuriyet Savcısı tarafından düzenli aralıklarla incelendiği görülmüştür.

90. Nezarethane odalarının girişinde Nezarethane Talimatnamesi ile Türkçe, İngilizce, Fransızca, Almanca, Rusça ve Arapça dillerinde Şüpheli ve Sanık Hakları Formu'nun asılı olduğu görülmüştür.

91. Nezarethane odalarında ses ve görüntü kaydı yapıldığına dair bir bilgilendirme yazısı bulunmadığı görülmüş, ziyaret sonrasında İdare tarafından gönderilen bilgi ve belgelerden görüntü ve ses kaydı alındığına dair levhaların asıldığı anlaşılmıştır.

92. Amirlik personelinin Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen eğitim programlarına katılım sağladığı ancak insan hakları, kişiler arası iletişim ile işkence ve kötü muamele yasasına ilişkin özel herhangi bir eğitim almadığı anlaşılmıştır.

III. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

93. TIHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Kars İl Emniyet Müdürlüğü tarafından, Ziyaret Heyetinin bütün bölümlere bekletilmeksizin erişimi sağlanmıştır. Bu çerçevede, hem İl Emniyet Müdürlüğü hem de ziyaret edilen nezarethane alanlarındaki personelin ziyaret esnasında gösterdiği iş birliğine açık tutumları Ziyaret Heyeti tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

B. Önceki Ziyarete Verilen Tavsiyelerin Takibi Bağlamında Tespit ve Gözlemler

94. TIHEK tarafından 15/9/2021 tarihinde Kars İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethanelerine habersiz bir ziyaret düzenlenmiştir. Ziyarete ilişkin gözlem ve tavsiyeler 2022/6 sayılı rapor⁵ ile kamuoyuna duyurulmuştur. Müdürlüğe daha önce verilen tavsiyelerin yerine getirilmesine ilişkin tespitler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

TAVSİYELER	TAVSİYE VERİLEN KURUM VE YERİNE GETİRİLME	AÇIKLAMA
AİÖK'nin “Şüphelilerin sorgulanması, tatminkar bir biçimde yapılabilmesi için özel eğitim gerektiren ve uzmanların yapması gereken bir iştir. İlk olarak ve	Kars İl Emniyet Müdürlüğüne Yönelik (Ortak)	Müdürlük ve bağlı merkezlerde görev yapan personelin hizmet içi eğitim müfredatına insan hakları

⁵ TIHEK, Kars İl Emniyet Müdürlüğü Ziyareti Raporu.
<https://www.tihek.gov.tr/public/images/kararlar/2AA037.pdf>

<p>özellikle, sorgulamanın amacının tam olarak ne olduğu kesin olarak belirlenmelidir; amaç, sorgulamayı yapan memurların gözünde suçlu olduğu varsayılan bir kişinin itiraf etmesini sağlamak değil, incelenmekte olan konu hakkında gerçekleri öğrenmek için doğru ve güvenilir bilgilere ulaşmak olmalıdır. Şüphelilerin sorgulanması sırasında uygulanacak davranış kurallarının belirlenmesi, kolluk kuvvetlerinin uygun eğitimi almasına ek olarak, yukarıda belirtilen amaca uymalarını çok kolaylaştıracaktır.” tavsiyesi uyarınca; Müdürlük ve bağlı merkezlerde görev yapan personelin hizmet içi eğitim müfredatına, insan hakları, “tutulanlara ve özellikle hassas gruplara yönelik muamele” ile “BM’nin İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı, Aşağılayıcı Muamele veya Cezaların Etkili Biçimde Soruşturulması ve Belgelendirilmesi İstanbul Protokolü” dahil olmak üzere işkence ve kötü muameleyi inceleme ve belgelendirme konularının dâhil edilmesi tavsiye edilmiştir.</p>	<p><i>Yerine Getirilmedi</i></p>	<p>eğitimi, kişiler arası iletişim ile Birleşmiş Milletlerin İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı, Aşağılayıcı Muamele veya Cezaların Etkili Biçimde Soruşturulması ve Belgelendirilmesi (İstanbul Protokolü) başta olmak üzere işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin eğitimlerin dâhil edilmediği anlaşılmıştır.</p>
<p>Ziyaret edilen her iki nezarethane bünyesinde de tuvalet, lavabo ve banyo bölümlerinde tutunma barı gibi kolaylaştırıcı fiziki donanım olmadığı göz önüne alındığında BM Engelli</p>	<p><i>Kars İl Emniyet Müdürlüğüne Yönelik (Ortak)</i></p>	<p>İl Emniyet Müdürlüğü bünyesinde ilgili düzenlemenin yapılarak tutunma barı takıldığı ancak Kazımpaşa Polis Merkezi</p>

<p>Hakları Sözleşmesi'nin 14'üncü maddesinde yer alan “<i>Taraf Devletler engelli kişiler eğer herhangi bir süreç sonunda özgürlüklerinden mahrum edildiyse; bunun diğer bireylerle eşit koşullar altında yapılmasını; engellilerin uluslararası insan hakları hukukuna uygun olarak güvencelere sahip olmasını ve makul düzenlemeye ilişkin hükümler dâhil olmak üzere Sözleşme'nin hedefleri ve ilkeleriyle uyumlu muamele görmesini sağlar.</i>” hükmü uyarınca İl Emniyet Müdürlüğü'nün görev alanındaki tüm nezarethanelerde engelli dostu uygulamaların başlatılması tavsiye edilmiştir.</p>	<p><i>Kısmen Yerine Getirildi</i></p>	<p>Amirliği bünyesinde gerekli düzenlemelerin yapılmadığı anlaşılmıştır.</p>
<p>Ziyaret edilen Kazım Paşa Polis Merkezi Amirliği nezarethanesinde odaların yeterli seviyede havalandırılmadığı ve temiz olmadığı göz önüne alındığında, AİÖK'nin “<i>Polis nezareti, göreceli olarak kısa sürelidir (veya en azından kısa süreli olmalıdır). Yine de polis hücrelerinde gözaltında kalma kimi temel şartlara uygun olmalıdır. Bütün polis hücreleri temiz, içinde barındığı kişi sayısına uygun büyüklükte ve yeterli derecede aydınlatılmış olmalıdır; tercihen hücrelerde doğal ışık da olmalıdır</i>” tavsiyesi uyarınca havalandırma ve aydınlatma sisteminin</p>	<p><i>Kars İl Emniyet Müdürlüğüne Yönelik (Ortak)</i></p> <p><i>Yerine Getirilmedi</i></p>	<p>Nezarethane odalarında aydınlatma ve havalandırma hususlarında herhangi bir değişiklik yapılmadığı ve odaların temiz olmadığı görülmüştür.</p>

yeniden düzenlenmesi tavsiye edilmiştir.		
Kazımpaşa Polis Merkezi Amirliği bünyesinde bulunan nezarethane odalarının yer alan oturma banklarının yeterli yumuşaklıkta başka bir malzeme kullanılarak yenilenmesi ve temizliğine özen gösterilmesi tavsiye edilmiştir.	<i>Kars İl Emniyet Müdürlüğüne Yönelik (Ortak)</i>	Kazımpaşa Polis Merkezi Amirliği bünyesinde nezarethane odalarının oturma yerlerinin yumuşak malzeme ile kaplandığı ve temiz olduğu görülmüştür.
	<i>Yerine Getirildi</i>	
Kazımpaşa Polis Merkezi Amirliği bünyesindeki nezarethanede tuvalet tesisatı ile ilgili sorun çözülerek kapalı tuvaletin kullanıma açılması, tesisat nedeniyle katta oluşan kokunun giderilerek hijyen kurallarına uygun hale getirilmesi tavsiye edilmiştir.	<i>Kars İl Emniyet Müdürlüğüne Yönelik (Ortak)</i>	Ziyaret sonrasında paylaşılan görseller ile tuvaletin tutulanların kullanımına hazır hale getirildiği anlaşılmıştır.
	<i>Yerine Getirildi</i>	

C. Tavsiyeler

1. Kars İl Emniyet Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler

95. Müdürlük ve bağlı merkezlerde görev yapan personelin hizmet içi eğitim müfredatına insan hakları eğitimi, kişiler arası iletişim ile işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin eğitimlerin dâhil edilmesi **tekiden**

tavsiye edilmektedir.

2. Çocuk Şube Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler

96. Müdürlük girişinin engelli bireylerin erişimine uygun olacak şekilde yeniden düzenlenmesi,

97. Nezarethane odalarına acil çağrı butonlarının yerleştirilmesi,

98. Nezarethaneye Alınanların Kaydına Ait Defter kayıtlarının dijital ortam kayıtları ile uyumlu olacak şekilde tutulmasına özen gösterilmesi

hususları tavsiye edilmektedir.

3. Kazımpaşa Polis Merkezi Amirliğine Yönelik Tavsiyeler

99. Engelli bireylerin kullanımına sunulan tuvalet ve banyo bölümüne tutunma bari⁶ takılması *tekiden*,

100. Nezarethane odalarının aydınlatma ve havalandırma sisteminin yeniden düzenlenmesi *tekiden*,

101. Nezarethane odasında bulunan oturma alanının deforme olmuş bölümünün tutulanların kendisine zarar vermesini önlemek adına yumuşak bir malzeme ile kaplanması,

102. Nezarethane odalarına acil çağrı butonlarının yerleştirilmesi,

103. Nezarethane odalarının temizliğine özen gösterilmesi ve daha sık aralıklarla ilaçlanarak haşere sorununun giderilmesi,

104. Amirlik bünyesinde tutulanların kullanımına sunulmak üzere gerekli kişisel hijyen malzemelerinin temin edilmesi,

105. Avukat görüşme odasında görüntü kaydı alan kamera kaldırılarak görüşme yapmaya uygun hale getirilmesi,

106. Nezarethaneye Alınanların Kaydına Ait Defter kayıtlarının eksikliğe mahal vermeyecek şekilde düzenli olarak tutulması

hususları tavsiye edilmektedir.

⁶ BM Engelli Hakları Sözleşmesinin 14'üncü maddesine göre: “Taraflar Devletler engelli kişiler eğer herhangi bir süreç sonunda özgürlüklerinden mahrum edildiyse; bunun diğer bireylerle eşit koşullar altında yapılmasını; engellilerin uluslararası insan hakları hukukuna uygun olarak güvencelere sahip olmasını ve makul düzenlemeye ilişkin hükümler dâhil olmak üzere Sözleşme'nin hedefleri ve ilkeleriyle uyumlu muamele görmesini sağlar.” 7/7/2005 tarihli ve 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun'un 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının j bendine göre: “Makul düzenleme; engellilerin insan haklarını ve temel özgürlüklerini tam ve diğer bireylerle eşit şekilde kullanmasını veya bunlardan yararlanmasını sağlamak üzere belirli bir durumda ihtiyaç duyulan, ölçüsüz veya aşırı bir yük getirmeyen, gerekli ve uygun değişiklik ve tedbirleri ifade eder.”